

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 4. december 2019
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Fie Clement Beisheim
Sagsnr.: 2019-0030-3084
Dok.: 1303147

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 270 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 12. november 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Lene Steen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 270 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Hvilke initiativer, mener ministeren, det giver anledning til, at unge angiveligt lokkes til at hvidvaske penge eller begå økonomisk kriminalitet. Der henvises til artiklen ”Kriminelle bruger i stigende grad børn og unge som muldyr til at hvidvaske penge”, dr.dk den 11. november 2019.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Københavns Politi, Landsdækkende center for it-relateret økonomisk kriminalitet (LCIK), som Rigspolitiet kan henholde sig til:

”1. LCIK har oplyst, at LCIK siden sin etablering i december 2018 har erfaret, at brugen af unge personer til hvidvask optræder i forskellige sager inden for it-relateret økonomisk kriminalitet. Fænomenet, der ofte benævnes ’muldyr’, er imidlertid kun belyst i et meget begrænset omfang, og der mangler generelt viden herom, herunder en samfundsforståelse for, at man som muldyr medvirker til alvorlig økonomisk kriminalitet, jf. straffelovens § 290 a om hvidvask.

I foråret 2019 udarbejdede LCIK derfor en analyse om unge muldyr i alderen 12-25 år. Analysen er baseret på kvalitativ empiri, idet der på nuværende tidspunkt ikke findes statistik på området. Udover at skabe et vidensgrundlag og opstille konkrete profiler af de unge muldyr, indeholder analysen anbefalinger til forebyggende initiativer, som LCIK i dag arbejder målrettet med at implementere.

2. I LCIK’s analyse er et muldyr defineret som en person, der fungerer som mellemlid mellem en kriminel bagmand og en forurettet, der lider tab. Dette foregår eksempelvis ved, at muldyret stiller sin konto til rådighed til overførsel fra forurettedes konto, således at sporet mellem forurettet og kriminel sløres. Beløbet bliver efterfølgende videreført til en ny konto eller hævet og overdraget til den kriminelle i kontanter. Nogle muldyr får betaling for at fungere som mellemlid, mens andre muldyr forestår transaktionen mellem bagmand og forurettede uden egen økonomisk vinding. Muldyret lider ikke selv økonomisk tab i forbindelse med kriminaliteten. Muldyret kan enten være be-

vidst eller ubevidst om, at han/hun medvirker til en kriminel handling.

Analysen viser, at der er stor kreativitet blandt bagmændene i forhold til brugen af muldyr. Overordnet set kan bagmændenes rekrutteringsmetoder imidlertid inddeles i to hovedkategorier: Rekruttering ved fysisk møde og rekruttering online via de sociale medier.

Når rekrutteringen foretages fysisk, går bagmændene generelt efter muldyr, der i situationen vil have svært ved at afvise dem. Dette er eksempelvis tilfældet, når bagmændene opsøger unge, berusede mænd i nattelivet eller mindreårige drenge og piger i butikcentre og fortæller, at de ikke har fået deres betalingskort med. I mangel af brugbare betalingsmidler spørger de, om de unge vil hæve kontanter til dem, hvis de først laver en overførsel via MobilePay. Et andet eksempel kan være, når bagmændene opsøger unge i alderen 12-17 år i deres fælles lokalområde. De kender som minimum hinanden af udseende. Bagmændene overtaler her den unge til at tage imod en kontooverførsel, hvorefter pengene føres videre til en eller flere konti via MobilePay.

I onlinerekrutteringsprocessen er bagmændene generelt gode til at skjule deres spor. Det har imidlertid været muligt at klarlægge, at bagmændene eksempelvis opererer via Facebook-grupper, hvor de spørger om hjælp til at købe blandt andet PaySafeCards (onlinebetaling via en betalingskonto uden brug af bankkonto eller kreditkort) under påskud af, at disse skal bruges som gave. Bagmanden overfører således penge til muldyret, som køber PaySafeCards og tager billeder af dem, hvorefter billedet sendes til et nummer, de får udleveret af bagmanden. Der er ligeledes eksempler på, at bagmanden henvender sig til unge mennesker på sociale medier og beder om hjælp til at overføre penge fra én konto til en anden.

Ifølge LCIK's analyse er der tre forskellige profiler af unge muldyr: Den hjælpsomme, den sårbare og den fristede.

Den hjælpsomme er karakteriseret ved, at rekrutteringen foregår i det offentlige rum af en fremmed eller bekendt, der beder om hjælp til at skaffe kontanter. Motivationen for den unge er at hjælpe et medmenneske på en nem måde. Den unge får enten et symbolsk beløb eller ingenting som belønning, og den pågældende ved ikke, at han eller hun medvirker til en kriminel handling.

Den sårbare er karakteriseret ved, at rekrutteringen fore-

går i et lokalmiljø af unge, som den unge ser op til og måske frygter. Motivationen for den unge er at blive anerkendt og tilhøre en gruppe. Der kan både være et socialt og fysisk pres. Belønningen er et symbolsk beløb, og det er forskelligt, om den unge ved, at der foregår noget mistænkeligt.

Endelig er den fristede karakteriseret ved, at den unge besvarer opslag i en legitim gruppe eller privat besked på et socialt medie, hvor der efterspørges hjælp til en transaktion. Motivationen er hurtige og nemme penge, og der er tale om symbolske beløb. Det er forskelligt, om den unge ved, at der foregår noget mistænkeligt

3. Der er i LCIK's analyse af unge muldyr i alderen 12-25 år en række anbefalinger til forebyggende initiativer, som LCIK enten er i gang med eller planlægger at gennemføre.

Analysen har særligt vist, at der mangler viden om muldyrfænomenet blandt både unge og deres forældre. LCIK arbejder derfor på en række kommunikative indsatser, som skal bidrage til en øget opmærksomhed på området. Der arbejdes blandt andet på undervisningsmateriale om muldyr rettet til skoleelever. LCIK deltager endvidere i Europol's kampagne 'Money Mule Action (EMMA V)' i samarbejde med Finans Danmark, ligesom LCIK undersøger mulighederne for samarbejde med eksterne aktører om udbredelse af begrebet muldyr gennem paratvidensspil, krydsord og lignende. LCIK søger endvidere løbende at oplyse og advare i medierne om de alvorlige konsekvenser ved at indgå i muldyraktiviteter.

I situationer med stort pres er det vanskeligt for de unge at sige fra over for bagmændene, uanset hvor meget viden de har om konsekvenser for dem selv og samfundet. Derfor er det – især med det sårbare muldyr for øje – særligt relevant at undersøge mulighederne for at etablere tekniske løsninger, der gør det uinteressant at forsøge at rekruttere muldyr. LCIK har på den baggrund, i samarbejde med Finans Danmark, inviteret en række banker til en workshop, hvor mulighederne for konkrete tekniske løsningsforslag drøftes.

LCIK har derudover til hensigt at udarbejde materiale til ungdomsuddannelser og lignende, der giver personalet information om unge muldyr, som de kan bruge i dialogen med elever, der har fungeret som muldyr. Materialet vil ligeledes blive uddelt til lokalpoliti og kriminalpræventive sektioner med henblik på dialog med skoler og institutioner.

Endelig har LCIK's analyse vist, at der er behov for et bedre datagrundlag om muldyr og om unges it-kriminalitet generelt for i højere grad at opnå viden om omfang og udbredelse af muldyr som fænomen. LCIK vil således undersøge mulighederne for at inddrage muldyrspørgsmål i tilbagevendende spørgeundersøgelser om unges kriminalitet. LCIK har endvidere påbegyndt en intern proces i forhold til en registreringsændring med henblik på fremover at skabe et datagrundlag til brug for en monitorering af udviklingen i kriminalitet ved brug af muldyr.””

Når kriminelle finder nye metoder til at begå kriminalitet, skal politiet være beredt på at håndtere dem. Derfor er jeg også glad for, at LCIK følger området tæt og er i gang med at implementere nye initiativer, der kan være med til at dæmme op for såkaldt 'mulddyrssvindl'.